

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
ശ്രീസീതാലക്ഷ്മണഭരതശത്രുഘ്നഹനുമത്സമേത ശ്രീരാമചന്ദ്ര
പരബ്രഹ്മണേ നമഃ

ശ്രീമദ്രാമായണേ വാൽമീകീയേ ആദികാവ്യേ അയോധ്യാകാണ്ഡേ

॥ ത്രയസ്ത്രിംശഃ സർഗഃ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

ശ്രീ രംഗരാമാനുജ മഹാദേശികൻ

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
ശ്രീസീതാലക്ഷ്മണഭരതശത്രുഘ്നഹനുമത്സമേത ശ്രീരാമചന്ദ്ര
പരബ്രഹ്മണേ നമഃ

॥ ത്രയസ്ത്രിംശഃ സർഗഃ ॥

സീതാലക്ഷ്മണസഹിതസ്യ ശ്രീരാമസ്യ
ദുഃഖമഗ്നപൗരജനമുഖേഭ്യോ വിവിധാ വാർതാഃ ശ്രാവം ശ്രാവം
പിതൂർദർശനാർഥം കൈകേയോ ഭവനേ ഗമനം

ദത്താ തു സഹ വൈദേഹ്യ
ബ്രാഹ്മണേഭ്യോ ധനം ബഹു |
ജഗ്മതുഃ പിതരം ദ്രഷ്ടും
സീതയാ സഹ രാഘവൗ || 2.33.1 ||

തതോ ഗൃഹീതേ പ്രേഷ്ടാഭ്യോ -
മശോഭേതാം തദായുധേ |
മാലാദാമഭിരാസകൃതേ
സീതയാ സമലങ്കൃതേ || 2.33.2 ||

തതഃ പ്രാസാദഹർമ്യാണി
വിമാനശിഖരാണി ച |
അഭിരുഹ്യ ജനഃ ശ്രീമാ -
നുദാസീനോ വ്യലോകയത് || 2.33.3 ||

ന ഹി രഥ്യാഃ സുശക്യന്തേ
ഗന്തും ബഹുജനാകുലാഃ |

ആരുഹ്യ തസ്മാത് പ്രാസാദാദ്
ദീനാഃ പശ്യന്തി രാഘവം || 2.33.4 ||

പദാതിം സാനുജം ദൃഷ്ട്വാ
സസീതം ച ജനാസ്തദാ |
ഊചുർബഹുജനാ വാചഃ
ശോകോപഹതചേതസഃ || 2.33.5 ||

യം യാന്തമനുയാതി സ്ഥ
ചതുരംഗബലം മഹത് |
തഥേകം സീതയാ സാർധ -
മനുയാതി സ്ഥ ലക്ഷ്മണഃ || 2.33.6 ||

ഐശ്വര്യസ്യ രസജ്ഞഃ സന്
കാമാനാം ചാകരോ മഹാൻ |
നേച്ഛത്യേവാനൃതം കർതും
വചനം ധർമഗൗരവാത് || 2.33.7 ||

യാ ന ശക്യാ പുരാ ദ്രഷ്ടും
ഭൂതൈരാകാശഗൈരപി |
താമദ്യ സീതാം പശ്യന്തി
രാജമാർഗഗതാ ജനാഃ || 2.33.8 ||

അംഗരാഗോചിതാം സീതാം
രക്തചന്ദനസേവിനീം |
വർഷമുഷ്ണം ച ശീതം ച
നേഷ്യത്യാശു വിവർണതാം || 2.33.9 ||

അദ്യ നൂനം ദശരഥഃ
സത്തുമാവിശ്യ ഭാഷതേ |

നഹി രാജാ പ്രിയം പുത്രം
വിവാസയിതുമർഹതി || 2.33.10 ||

നിർഗുണസ്യാപി പുത്രസ്യ
കഥം സ്വാദ് വിനിവാസനം |
കിം പുനര്യസ്യ ലോകോഽയം
ജിതോ വൃത്തേന കേവലം || 2.33.11 ||

ആനൃശംസ്യമനുക്രാശഃ
ശ്രുതം ശീലം ദമഃ ശമഃ |
രാഘവം ശോഭയന്ത്യേതേ
ഷഡ്ഗുണാഃ പുരുഷർഷഭം || 2.33.12 ||

തസ്മാത് തസ്യോപഘാതേന
പ്രജാഃ പരമപീഡിതാഃ |
ഔദകാനീവ സത്താനി
ഗ്രീഷ്മേ സലിലസങ്ക്ഷയാത് || 2.33.13 ||

പീഡയാ പീഡിതം സർവം
ജഗദസ്യ ജഗത്പതേഃ |
മൂലസ്യേവോപഘാതേന
വൃക്ഷഃ പുഷ്പഫലോപഗഃ || 2.33.14 ||

മൂലം ഹ്യേഷ മനുഷ്യാണാം
ധർമസാരോ മഹാദൃതിഃ |
പുഷ്പം ഫലം ച പത്രം ച
ശാഖാശ്ചാസ്യേതരേ ജനാഃ || 2.33.15 ||

തേ ലക്ഷ്മണ ഇവ ക്ഷിപ്രം
സപത്നയഃ സഹബാന്ധവാഃ |

ഗച്ഛന്തമനുഗച്ഛാമോ

യേന ഗച്ഛതി രാഘവഃ || 2.33.16 ||

ഉദ്യാനാനി പരിത്യജ്യ

ക്ഷേത്രാണി ച ഗൃഹാണി ച |

ഏകദുഃഖസുഖാ രാമ -

മനുഗച്ഛാമ ധാർമികം || 2.33.17 ||

സമുദ്ധൃതനിധാനാനി

പരിധൃസ്താജിരാണി ച |

ഉപാത്തയനധാൻയാനി

ഹൃതസാരാണി സർവശഃ || 2.33.18 ||

രജസാഭ്യവകീർണാനി

പരിത്യക്താനി ദൈവതൈഃ |

മുഷകൈഃ പരിധാവദ്ഭി -

രുദ്ബിലൈരാവൃതാനി ച || 2.33.19 ||

അപേതോദകധൂമാനി

ഹീനസമ്മാർജനാനി ച |

പ്രണഷ്ടബലികർമേജ്യാ -

മന്ത്രഹോമജപാനി ച || 2.33.20 ||

ദുഷ്കാലേനേവ ഭഗാനി

ഭിന്നഭാജനവന്തി ച |

അസ്ഥന്ത്യക്താനി കൈകേയീ

വേശ്മാനി പ്രതിപദ്യതാം || 2.33.21 ||

വനം നഗരമേവാസ്തു

യേന ഗച്ഛതി രാഘവഃ |

അസ്മാഭിശ്ച പരിത്യക്തം

പുരം സമ്പദ്യതാം വനം || 2.33.22 ||

ബിലാനി ദംഷ്ട്രിണഃ സർവേ

സാനൂനി മൃഗപക്ഷിണഃ |

ത്യജന്ത്യസ്ഥദ്ഭയാദ്ഭീതാ

ഗജാഃ സിംഹാ വനാന്യപി || 2.33.23 ||

അസ്ഥത്യക്തം പ്രപദ്യന്തു

സേവ്യമാനം ത്യജന്തു ച |

തൃണമാംസഫലാദാനാം

ദേശം വ്യാലമൃഗദ്വിജം || 2.33.24 ||

പ്രപദ്യതാം ഹി കൈകേയീ

സപുത്രാ സഹ ബാന്ധവൈഃ |

രാഘവേണ വയം സർവേ

വനേ വത്സ്യാമ നിർവൃതാഃ || 2.33.25 ||

ഇത്യേവം വിവിധാ വാചോ

നാനാജനസമീരിതാഃ |

ശുശ്രാവ രാഘവഃ ശ്രുത്വാ

ന വിചക്രേന്ത്യ മാനസം || 2.33.26 ||

സ തു വേശ്മ പുനർമാതൃഃ

കൈലാസശിഖരപ്രഭം |

അഭിചക്രാമ ധർമാത്മാ

മത്തമാതംഗവിക്രമഃ || 2.33.27 ||

വിനീതവീരപുരുഷം

പ്രവിശ്യ തു നൃപാലയം |

ദദർശാവസ്ഥിതം ദീനം

സുമന്ത്രമവിദൂരതഃ || 2.33.28 ||

പ്രതീക്ഷമാണോഭിജനം തദാർത -

മനാർതരൂപഃ പ്രഹസന്നിവാമ |

ജഗാമ രാമഃ പിതരം ദിദ്യക്ഷുഃ

പിതൂർനിദേശം വിധിവച്ചികീർഷുഃ || 2.33.29 ||

തത്പൂർവമൈക്ഷ്യാകസുതോ മഹാത്മാ

രാമോ ഗമിഷ്യൻ നൃപമാർതരൂപം |

വൃതിഷ്ഠത പ്രേക്ഷ്യ തദാ സുമന്ത്രം

പിതൂർമഹാത്മാ പ്രതിഹാരണാർഥം || 2.33.30 ||

പിതൂർനിദേശേന തു ധർമവത്സലോ

വനപ്രവേശേ കൃതബുദ്ധിനിശ്ചയഃ |

സ രാഘവഃ പ്രേക്ഷ്യ സുമന്ത്രമബ്രവീ -

ന്നിവേദയസ്യാഗമനം നൃപായ മേ || 2.33.31 ||

|| ഇത്യാർഷേ ശ്രീമദ്രാമായണേ വാൽമീകീയേ ആദികാവ്യേ

അയോധ്യാകാണ്ഡേ ത്രയസ്ത്രിംശഃ സർഗഃ ||